C/2025/654

10.2.2025

NÕUKOGU SOOVITUS,

21. jaanuar 2025,

millega kiidetakse heaks Taani riiklik keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava

(C/2025/654)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 121,

võttes arvesse määrust (EL) 2024/1263, eriti selle artiklit 17,

võttes arvesse komisjoni soovitust

ning arvestades järgmist:

ÜLDISED MÄRKUSED

(1) 30. aprillil 2024 jõustus ELi reformitud majandusjuhtimise raamistik. ELi reformitud majandusjuhtimise raamistiku põhielemendid on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ([1]), muudetud määrus (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kohta ([2]) ja muudetud nõukogu direktiiv 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku kohta ([3]). Raamistiku eesmärk on edendada reformide ja investeeringute kaudu usaldusväärset ja jätkusuutlikku riigi rahandust ning kestlikku ja kaasavat majanduskasvu ja vastupanuvõimet ning vältida valitsemissektori ülemäärast eelarvepuudujääki. Samuti edendatakse sellega riikide isevastutust ja keskendutakse rohkem keskpikale perspektiivile, koos nõuete tõhusama ja sidusama täitmisega.

(2) Uue majandusjuhtimise raamistiku keskne element on riiklikud keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavad, mille liikmesriigid esitavad nõukogule ja komisjonile. Kavadel peab olema kaks eesmärki: i) tagada, et muu hulgas kohandamisperioodi lõpuks on valitsemissektori võlg usutavalt langustrendis või püsib mõistlikul tasemel ning et valitsemissektori eelarvepuudujääk tuuakse keskpikas perspektiivis allapoole kontrollväärtust 3 % SKPst ja hoitakse allpool seda taset, ning ii) tagada, et viiakse ellu reformid ja investeeringud, millega lahendatakse Euroopa poolaasta raames kindlaks tehtud peamisi probleeme ja järgitakse ELi ühiseid prioriteete. Selleks tuleb igas kavas esitada keskpika perioodi kohustus seoses netokulude ([4]) kavaga, millega sisuliselt kehtestatakse eelarvepiirang kava kehtivusajaks, mis on (sõltuvalt liikmesriigi tavapärasest seadusandlikust tsüklist) neli või viis aastat. Lisaks tuleks kavas selgitada, kuidas liikmesriik tagab, et viiakse ellu reformid ja investeeringud, millega lahendatakse Euroopa poolaasta raames, eelkõige riigipõhistes soovitustes (sealhulgas asjakohasel juhul makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlusega seotud soovitustes) kindlaks tehtud peamisi probleeme, ja kuidas liikmesriik järgib liidu ühiseid prioriteete. Eelarve kohandamise perioodi pikkus on neli aastat, mida võib pikendada kuni kolme aasta võrra, kui liikmesriik kohustub ellu viima asjakohased reformid ja investeeringud, mis vastavad määruses (EL) 2024/1263 sätestatud kriteeriumidele.

(3) Pärast kava esitamist hindab komisjon, kas kava vastab määruse (EL) 2024/1263 nõuetele.

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97 (ELT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1264, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta (ELT L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

([3]) Nõukogu 29. aprilli 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1265, millega muudetakse direktiivi 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta (ELT L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

([4]) Netokulu, nagu on määratletud määruse (EL) 2024/1263 artiklis 2, nimelt valitsemissektori kulud, millest on maha arvatud i) intressikulud, ii) kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed, iii) liidu programmidega seotud kulud, mis kaetakse täielikult liidu vahenditest saadava tuluga, iv) riikide kulud liidu rahastatavate programmide kaasrahastamiseks, v) töötuskindlustushüvitiste kulude tsüklilised elemendid ning vi) ühekordsed ja muud ajutised meetmed.

(4) Komisjoni soovituse alusel võtab nõukogu vastu soovituse, milles sätestatakse asjaomase liikmesriigi netokulude kava ja asjakohasel juhul kiidetakse heaks eelarve kohandamise perioodi pikendamise aluseks olevad reformi- ja investeerimiskohustused.

MÄRKUSED TAANI RIIKLIKU KESKPIKA PERIOODI EELARVE- JA STRUKTUURIKAVA KOHTA

Kava esitamisele eelnenud protsess

(5) 20. septembril 2024 esitas Taani nõukogule ja komisjonile oma riikliku keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava.

Kava esitamisele eelnenud protsess

(6) Enne kava esitamist palus Taani tehnilist teavet ([5]), mille komisjon esitas 21. juunil 2024 ja avaldas 20. septembril 2024 ([6]). Tehniline teave näitab 2028. aasta struktuurse esmase eelarvepositsiooni taset, mis tagab, et valitsemissektori eelarvepuudujääk püsib keskpikas perspektiivis alla 3 % SKPst ja valitsemissektori võlg jääb keskpikas perspektiivis alla 60 % SKPst ka juhul, kui pärast nelja-aastast kohandamisperioodi ei võeta täiendavaid eelarvemeetmeid. Keskpikk periood on määratletud kui kümneaastane periood pärast kohandamisperioodi lõppu. Tehniline teave koostati ja edastati liikmesriigile kahe stsenaariumi alusel: stsenaarium, mille puhul on eelarvepositsiooni võrdlustrajektoor vastavalt määruse (EL) 2024/1263 ([7]) artikli 9 lõikele 3 kooskõlas eelarvepuudujäägi turvavaru kaitsemeetmega, ja stsenaarium, mille puhul turvavaru arvesse ei võeta. Taanit käsitlevas tehnilises teabes märgitakse, et komisjoni eelduste põhjal, mis olid 2024. aasta juunis esitatud eelnevate suuniste aluseks, peaks kehtivate eelarve-eeskirjade järgimiseks nelja-aastase kohandamisperioodi jooksul olema struktuurne esmane eelarvepositsioon kohandamisperioodi lõpus (2028) vähemalt - 1,4 % SKPst (stsenaarium ilma eelarvepuudujäägi turvavaruta), nagu on näidatud järgmises tabelis. Kui võtta arvesse ka eelarvepuudujäägi turvavaru, peaks struktuurne esmane eelarvepositsioon olema kohandamisperioodi lõpus (2028) vähemalt - 1,1 % SKPst. Taanilt, kellel on õigus saada tehnilist teavet, eelarvepuudujäägi turvavaru järgimist siiski ei nõuta.

Tabel 1. Komisjoni poolt Taanile esitatud tehniline teave

Kohandamisperioodi viimane aasta	2028
Struktuurse esmase eelarvepositsiooni miinimumväärtus (% SKPst), stsenaarium ilma eelarvepuudujäägi turvavaru kaitsemeetmeta	- 1,4
Üksnes teavitamiseks: struktuurse esmase eelarvepositsiooni miinimumväärtus (% SKPst), stsenaarium koos eelarvepuudujäägi turvavaru kaitsemeetmega	- 1,1

Allikas: komisjoni arvutused.

(7) Kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikliga 12 pidasid Taani ja komisjon 2024. aasta septembris tehnilist dialoogi. Dialoogi keskseks teemaks olid Taani kavandatud netokulude kava ja selle aluseks olevad eeldused (eelkõige potentsiaalne kasv ja SKP lõhe, samuti kaalutlusõiguslikud ja ühekordsed meetmed), samuti kavandatud reformid ja investeeringud, millega lahendatakse Euroopa poolaasta raames kindlaks tehtud peamisi probleeme ja järgitakse liidu ühiseid prioriteete õiglase rohe- ja digipöörde, sotsiaalse ja majandusliku vastupanuvõime, energiajulgeoleku ja kaitsevõime ülesehitamise vallas.

([5]) Liikmesriikidele ning majandus- ja rahanduskomiteele edastatud eelnevad suunised sisaldavad tehnilist teavet i) ilma kohandamisperioodi pikendamiseta ja koos sellega (hõlmavad vastavalt 4 ja 7 aastat) ning ii) koos eelarvepuudujäägi turvavaru kaitsemeetmega ja ilma selleta. See hõlmab ka peamisi algtingimusi ja aluseks olevaid eeldusi, mida kasutatakse komisjoni keskpika perioodi valitsemissektori võla prognoosimise raamistikus. Võrdlustrajektoor arvutati komisjoni 2023. aasta võla jätkusuutlikkuse analüüsis (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_et) kirjeldatud metoodika kohaselt. See põhineb Euroopa Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosil ja keskpika perioodi pikendamisel kuni 2033. aastani, kusjuures pikaajaline SKP kasv ja vananemisega seotud kulud on kooskõlas komisjoni ja nõukogu 2024. aasta ühisaruandega rahvastiku vananemise kohta (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_et).

([6]) https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_et#denmark.

([7]) Määruse (EL) 2024/1263 artiklis 8 kehtestatud eelarvepuudujäägi turvavaru kaitsemeetmes on sätestatud, et struktuurse esmase eelarvepositsiooni aastane paranemine on 0,4 protsendipunkti SKPst (või kohandamisperioodi pikendamise korral 0,25 protsendipunkti SKPst), kuni struktuurne eelarvepuudujääk on väiksem kui 1,5 % SKPst.

(8) Taani kavast nähtub, et kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikli 36 lõike 1 punktis c ette nähtud üleminekusätetega ei ole enne kava esitamist toimunud määruse (EL) 2024/1263 artikli 11 lõikes 3 ette nähtud konsultatsiooni asjaomaste riiklike sidusrühmadega (sealhulgas sotsiaalpartneritega).

(9) Kavas kinnitatakse, et Taani majandusnõukogud jälgivad pidevalt eelarve-eesmärkide täitmist ning hindavad eelarvepoliitika ja laiema majanduspoliitika kestlikkust, kuid selles ei selgitata, milles majandusnõukogude panus täpsemalt seisneb ja kuidas on nende tegevus kava koostamisele kaasa aidanud.

(10) Pärast esitamist tutvustati kava riigi parlamendile.

Muud seotud protsessid

(11) 21. oktoobril 2024 esitas nõukogu Taanile Euroopa poolaasta raames riigipõhised soovitused ([8]).

KAVA KOKKUVÕTE JA KOMISJONI HINNANG KAVALE

(12) Kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikliga 16 hindas komisjon kava järgmiselt.

Kontekst: makromajanduslik ja eelarveolukord ning väljavaated

(13) Taani majandus kasvas 2023. aastal 2,5 %, peamiselt vedasid kasvu eksport ja eratarbimine. Euroopa Komisjoni 2024. aasta sügisprognoosi kohaselt peaks majandus netoekspordi ning era- ja valitsemissektori tarbimise jõul kasvama 2024. aastal 2,4 %. 2025. aastal peaks reaalne SKP kasvama 2,5 %, kuivõrd era- ja valitsemissektori tarbimine ja investeeringud peaks veelgi paisuma ning varude suurenemine mõjub majanduskasvule soodsalt. 2026. aastal peaks eratarbimise ja investeeringute positiivsed suundumused jätkuma ning reaalne SKP suurenema 1,8 %. Prognoosiperioodil (st 2024–2026) peaks Taani potentsiaalse SKP kasv vähenema 2,1 %-lt 1,7 %-le, mis on tingitud potentsiaalse tööjõu panuse vähenemisest, mis omakorda tuleneb töötavate inimeste arvu vähenemisest. Töötuse määr oli 2023. aastal 5,1 % ning komisjoni prognoosi kohaselt on see 2024. aastal 5,8 % ([9]), 2025. aastal 5,8 % ja 2026. aastal 5,8 %. Inflatsioon (SKP deflaator) peaks prognooside kohaselt tõusma - 3,8 %-lt 2023. aastal 1,6 %-le 2024. aastal ja 2,2 %-le 2025. aastal ning jõudma 2026. aastaks 1,9 % tasemele.

(14) Peamiseks eelarvesuundumuseks võib pidada valitsemissektori eelarve ülejäägi vähenemist. 2023. aastal oli see 3,3 % SKPst. Euroopa Komisjoni 2024. aasta sügisprognoosi kohaselt peaks see jõudma 2024. aastal 2,3 %ni SKPst ja langema 2025. aastal 1,5 %ni SKPst, ning eeldusel, et poliitikat ei muudeta, jõudma 2026. aastal tasemele 0,9 % SKPst. Euroopa Komisjoni 2024. aasta sügisprognoosis võetakse arvesse Taani 2025. aasta eelarvekava, mille valitsus esitas riigi parlamendile 2024. aasta augustis. Valitsemissektori võlg oli 2023. aasta lõpus 33,6 % SKPst. Euroopa Komisjoni 2024. aasta sügisprognoosi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse 2024. aasta lõpuks langema 31,0 %-le. Prognooside kohaselt langeb see 2025. aasta lõpuks 29,3 %-le SKPst ja 2026. aasta lõpuks 28,3 %-le SKPst. Komisjoni eelarveprognoosis ei võeta keskpika perioodi kavades esitatud poliitilisi kohustusi arvesse enne, kui neid toetavad usaldusväärselt teatavaks tehtud ja piisavalt täpsustatud konkreetsed poliitikameetmed.

Kavas esitatud netokulude kava ja makromajanduslikud eeldused

(15) Taani riiklik keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava hõlmab ajavahemikku 2025–2028 ja sellega on ette nähtud eelarve kohandamine nelja aasta jooksul.

(16) Kava sisaldab kogu määruse (EL) 2024/1263 artiklis 13 nõutud teavet.

(17) Kavas on võetud kohustus järgida tabelis 2 esitatud netokulude kava, mis vastab aastatel 2025–2028 netokulude keskmisele kasvule 4,4 %. Tehniline teave (mille puhul on eeldatud lineaarset kohandamist) on kohandamisperioodil (2025–2028) kooskõlas netokulude keskmise kasvuga 5,8 %. Kavas ette nähtud netokulude kava kohaselt peaks kohandamisperioodi lõpuks (2028) saavutatama struktuurne esmane eelarvepositsioon 0,5 % SKPst ([10]). See on

([8]) Nõukogu 21. oktoobri 2024. aasta soovitus, mis käsitleb Taani majandus-, eelarve-, tööhõive- ja struktuuripoliitikat.
([9]) Töötuse määra suurenemine 2024. aastal tuleneb peamiselt tööjõu-uuringu muudetud metoodikast.
([10]) See arv vastab struktuursele esmasele eelarvepositsioonile, mis on arvutatud ühiselt kokkulepitud metoodika kohaselt. Struktuurne esmane eelarvepositsioon, mille Taani kavas esitas, ei ole otseselt võrreldav tehnilises teabes esitatuga, sest see põhineb teistsugustel tehnilistel ja kontseptuaalsetel eeldustel, nagu on kavas selgitatud (vt tekstikast 2.2).

suurem kui 2028. aasta struktuurse esmase eelarvepositsiooni miinimumtase - 1,4 % SKPst, mille komisjon esitas tehnilises teabes 21. juunil 2024 ([11]). Kavas on eeldatud, et potentsiaalse SKP kasv suureneb 2,1 %-lt 2024. aastal 2,6 %-le 2025. aastal ning seejärel väheneb 2028. aastaks 0,9 %-le. Lisaks on kavas eeldatud, et SKP deflaatori kasvumäär on perioodil 2025–2028 keskmiselt 2,1 % ning jõuab 2028. aastaks 2,0 % tasemele.

Tabel 2. Netokulude kava ja peamised eeldused Taani kavas

	2024	2025	2026	2027	2028	Kava kehtivusaja (2025–2028) keskmine
Netokulude kasv (aastane, %)	7,2	5,0	5,7	3,8	2,9	4,4
Netokulude kasv (kumulatiivne, alates baasaastast 2023, %)	7,2	12,6	18,9	23,5	27,1	ei ole kohaldatav
Potentsiaalse SKP kasv (%)	2,1	2,6	1,2	1,3	0,9	1,5
Inflatsioon (SKP deflaatori kasv) (%)	2,0	1,7	2,6	2,0	2,0	2,1

Allikas: Taani keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava ning komisjoni arvutused.

Kava netokulukohustuste mõju valitsemissektori võlale

(18) Kui kavas ette nähtud netokulude kava ja selle aluseks olevad eeldused realiseeruvad, suureneb valitsemissektori võlg kava kohaselt järk-järgult 32,8 %-lt SKPst 2024. aastal 35,6 %-le SKPst kohandamisperioodi lõpuks (2028), nagu on näidatud järgmises tabelis. Kava kohaselt peaks võlakoormus pärast kohandamisperioodi keskpikas perspektiivis (st kuni 2038. aastani) järk-järgult edasi kasvama, jõudes 2038. aastaks 44,4 %ni SKPst.

Tabel 3. Valitsemissektori võla ja eelarvepositsiooni areng Taani kavas

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2038
Valitsemissektori võlg (% SKPst)	33,6	32,8	31,4	32,7	33,9	35,6	44,4
Valitsemissektori eelarvepositsioon (% SKPst)	3,3	1,9	1,0	0,4	0,3	- 0,1	- 0,8

Allikas: Taani keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava

Seega jääks valitsemissektori võlg kava kohaselt keskpikas perspektiivis allapoole aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 60 % SKPst. Seega, tuginedes kava poliitilistele kohustustele ja makromajanduslikele eeldustele, on kavas esitatud netokulude kava kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikli 16 lõikes 2 sätestatud võlanõudega.

([11]) Ilma eelarvepuudujäägi turvavaru kaitsemeetmeta stsenaariumi puhul.

Kava netokulukohustuste mõju valitsemissektori eelarvepositsioonile

(19) Kava netokulude kava ja eelduste kohaselt väheneb valitsemissektori eelarveülejääk kohandamisperioodil järk-järgult, jõudes 2028. aastaks puudujäägini 0,1 % SKPst. Seega ei ületaks valitsemissektori eelarvepositsioon kava kohaselt kohandamisperioodi lõpus (2028) puudujäägi kontrollväärtust 3 % SKPst. Lisaks ei ületa valitsemissektori eelarvepuudujääk kümne aasta jooksul pärast kohandamisperioodi (st kuni 2038. aastani) 3 % SKPst. Seega, tuginedes kava poliitilistele kohustustele ja makromajanduslikele eeldustele, on kavas esitatud netokulude kava kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikli 16 lõikes 2 sätestatud puudujääginõudega.

Kava makromajanduslikud eeldused

(20) Kava põhineb eeldustel, mis erinevad komisjoni poolt 21. juunil 2024 Taanile edastatud eeldustest. Eelkõige kasutatakse kavas erinevaid eeldusi kaheksa muutuja puhul, milleks on kava lähtepunkt (ehk struktuurne esmane eelarvepositsioon 2024. aastal), potentsiaalse SKP kasv, SKP deflaatori kasv, SKP reaalkasv, nominaalne intressimäär, eelarvekordaja, võlakoormuse muutuse ja eelarvepositsiooni vaheline erinevus ning ühekordsed meetmed. Allpool on esitatud hinnang eelduste erinevuste kohta. Allpool on loetletud eelduste erinevused, millel on kõige suurem mõju netokulude keskmisele kasvule, ja eraldi hinnatud iga erinevust.

— Kavas eeldatakse, et struktuurne esmane eelarvepositsioon on 2024. aastal madalam kui komisjoni eeldustes. See muudab kulude ülemmäära kohandamisperioodil komisjoni eeldustega võrreldes madalamaks ehk, teisisõnu, netokulude kasv tuleb väiksem. Selle põhjuseks, miks kava aluseks on võetud vähemsoodsad eeldused, võib pidada Taanis kasutatavat SKP lõhe arvutamise viisi, mis erineb ühiselt kokkulepitud metoodikast ja eeldab suuremat tsüklilist kohandamist. Kuigi Taani SKP lõhe hindamise põhimõtted erinevad ühiselt kokkulepitud metoodikast, kinnitavad seda mõningal määral tööturu pingestatuse ja majandussuutlikkuse surve hinnangud. Lisaks põhineb 2024. aasta augusti riiklik prognoos uuematel andmetel, mis on kooskõlas Euroopa Komisjoni 2024. aasta sügisprognoosiga. Kokkuvõttes võib nõudlikumaid eeldusi pidada nõuetekohaselt põhjendatuks.

— Kavas eeldatakse, et potentsiaalse SKP kasv tuleb komisjoni eeldustest suurem. Selle tulemusena on keskmine netokulude kasv kavas esitatud kohandamisperioodil suurem, kui see oleks komisjoni eelduste alusel. Seda, et kavas on võetud aluseks suurem kasv kui komisjonil, võib seletada sellega, et see lähtub Taanis kasutatavatest hindamispõhimõtetest, mis erinevad ühiselt kokkulepitud metoodikast. Kava aluseks oleva riikliku hinnangu kohaselt on SKP lõhe 2024. aastal positiivne, kuna ühiselt kokku lepitud metoodika kohaselt oleks SKP lõhe negatiivne. Selleks, et SKP lõhe sulgeda, on arvestatud potentsiaalset majanduskasvu kavas kohandamisperioodi jooksul suuremana. Potentsiaalse SKP kõrgemaid kasvumäärasid kohandamisperioodi jooksul korvab potentsiaalse SKP madalam kasvumäär prognoosiperioodi tagumises osas. Sel viisil liigub Taani hinnangu kohaselt potentsiaalne SKP stabiilsemalt kui komisjoni tehtud valitsemissektori võla taseme prognoosiraamistikus, samas kui prognoosiperioodi kumulatiivne kasv jääb veidi väiksemaks kui komisjoni metoodika järgi arvutades. Sellest tulenevalt peetakse seda eeldust määruse (EL) 2024/1263 artikli 36 lõike 1 punktis f sätestatud esimese riikliku keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava üleminekusätete järgi nõuetekohaselt põhjendatuks.

— Kava järgi on SKP deflatoori kasv komisjoni eeldatust madalam. Selle tulemusena on keskmine netokulude kasv kavas esitatud kohandamisperioodil väiksem, kui see oleks komisjoni eelduste alusel. Kava ettevaatlikum eeldus on seletatav sellega, et kava tugineb 2024. aasta augusti riiklikule prognoosile, milles kasutati uuemaid andmeid. Seega leitakse, et see eeldus on nõuetekohaselt põhjendatud.

— Kavas eeldatakse, et võlakoormuse muutuse ja eelarvepositsiooni vaheline keskmine erinevus on komisjoni eeldatust suurem. See muudab kavas esitatud võlakoormuse keskmise kasvu kohandamisperioodil komisjoni eeldustega võrreldes suuremaks ning netokulude keskmise kasvu väiksemaks. Kava ettevaatlikumat eeldust saab seletada valitsemissektorist välja jäävate sotsiaaleluasemete ehitajatele antud valitsemissektori laenudega ja 2024. aasta augusti riiklikust prognoosist tulenevate uuemate andmete kasutamisega. Seega leitakse, et see eeldus on nõuetekohaselt põhjendatud.

— Kavas eeldatakse, et ühekordsed meetmed on komisjoni eeldustest suuremad. Selle tulemusena on keskmine netokulude kasv kavas esitatud kohandamisperioodil suurem, kui see oleks komisjoni eelduste alusel. Kavas eeldatud suuremat näitajat saab seletada sellega, et kavas kasutatakse kuluandmeid, milles on võetud arvesse ülemääraselt kogutud eluasememaksu tagasimakseid. Seega leitakse, et see eeldus on nõuetekohaselt põhjendatud.

Ülejäänud erinevused ei avalda netokulude keskmisele kasvule komisjoni eeldustega võrreldes märkimisväärset mõju. Kokkuvõttes tuleneb neist asjaolu, et kavas on netokulude keskmine kasv väiksem, kui tehnilises teabes eeldati. Üldiselt toovad kõik eelduste erinevused kokku kaasa selle, et kavas on netokulude keskmine kasv väiksem kui tehnilise teabe kohaselt arvutatud netokulude keskmine kasv. Sellest johtuvalt kohustub Taani oma kavas järgima netokulude kava, mis on tehnilise teabe kohastest ülemmääradest madalam. Komisjon võtab eespool esitatud hinnangut kava eeldustele arvesse tulevastel netokulude kava järgimise hindamistel.

Kava eelarvestrateegia

(21) Kavas esitatud orienteeriva eelarvestrateegia kohaselt on netokuludega seotud kohustused kooskõlas valitsemissektori suurenenud kulutustega, mis tulenevad kodanikele osutatavate avalike teenuste mahu suurenemisest. See on tingitud vajadusest kohandada rahastust demograafilise struktuuriga, võttes muu hulgas arvesse eakate arvu suurenemist. Taani kavatseb tugevdada kaitsevõimet ja viia kaitse- ja julgeolekukulutused vähemalt tasemele 2 % SKPst. Lisaks on valitsusel plaanis hakata alates 2025. aastast järk-järgult rakendama üksikisiku tulumaksu reformi, millega vähendatakse üksikisiku tulumaksu, millega kaasneb väiksem maksutulu. Võetavate poliitikameetmete üksikasjad tuleb kinnitada ja kvantifitseerida aastaeelarves, meetmeid vajaduse korral kohandades. Eelarves, mille valitsus riigi parlamendile 2024. aasta augustis 2025. aasta kohta esitas, on loetletud poliitikameetmed, mille abil täidetakse 2025. aastaks võetud netokulude kohustus.

Kavas esitatud reformi- ja investeerimiskavatsused, millega lahendatakse Euroopa poolaasta raames kindlaks tehtud peamisi probleeme ja järgitakse liidu ühiseid prioriteete

(22) Kavas kirjeldatakse poliitilisi kavatsusi, mis on seotud reformide ja investeeringutega, millega lahendatakse Euroopa poolaasta raames ja riigipõhistes soovitustes kindlaks tehtud peamisi probleeme ja järgitakse liidu ühiseid prioriteete. Kava sisaldab 91 meedet, millest 11 toetatakse taaste- ja vastupidavusrahastust ja 5 rahastatakse ühtekuuluvuspoliitika fondidest.

(23) Seoses õiglase rohe- ja digipöörde ühise prioriteediga, sealhulgas määruses (EL) 2021/1119 sätestatud kliimaeesmärkidega, sisaldab kava omavahel ühtlustatud reforme ja investeeringuid. Keskkonnaeesmärkide saavutamisele aitab kaasa rohkem kui 30 meedet. Kliimamuutuste leevendamise meetmed hõlmavad tööstuse keskkonnahoidliku maksustamise reformi (lisatud taaste- ja vastupidavuskavasse), diislikütuse maksu suurendamist ning süsinikdioksiidi kogumist ja säilitamist puudutavaid reforme ja investeeringuid, millega tõhustada õigusraamistikku ja hoogustada tehnoloogia kasutuselevõttu (lisatud taaste- ja vastupidavuskavasse). Kava sisaldab ka transpordisektori süsinikuheite vähendamise meetmeid (2019. aasta riigipõhine soovitus transpordi kohta) nii maanteetranspordis kui ka lennunduses. Ringmajandusele ülemineku meetmed (2022. ja 2023. aasta riigipõhised soovitused) hõlmavad uut plastijäätmete tegevuskava ning pakendite ja ühekordselt kasutatava plasti puhul laiendatud tootjavastutust. Saastuse vältimise ja kontrolli meetmed hõlmavad reforme, millega suurendatakse biotsiidide kemikaalide, pestitsiidide ning per- ja polüfluoroalküülaine reguleerimist. Neid täiendavad põllumajandusest tuleneva heite vähendamise meetmed (2024. aasta riigipõhine soovitus keskkonnapoliitika ja ressursside haldamise kohta). Selliste meetmete hulka kuuluvad rohelist Taanit käsitlev kokkulepe koos põllumajanduse CO_2 ekvivalentide maksureformiga, investeeringud kasutatava maa muutmisesse looduslikeks aladeks ja põllumajandustavade täiustamisse (mõned meetmed on lisatud taaste- ja vastupidavuskavasse). Koos ajakohastatud merekavaga aitavad need meetmed kaasa elurikkuse ja ökosüsteemide kaitsele ja taastamisele. Kava sisaldab üheksat meedet, millega toetatakse digiüleminekut (2020., 2021., 2022. ja 2023. aasta riigipõhised soovitused eelarveraamistiku ja eelarvejuhtimise kohta). Need hõlmavad 61 algatusega digitaliseerimisstrateegiat (lisatud taaste- ja vastupidavuskavasse), investeeringuid avalike teenuste digitaliseerimisse ja avaliku sektori jaoks kõrgtehnoloogia arendamisse, ettevõtete digiülemineku toetamist (mõned meetmed kuuluvad taaste- ja vastupidavuskavasse, teisi rahastatakse ühtekuuluvusfondidest) ning investeeringuid lairibaühenduse parandamisse (lisatud taaste- ja vastupidavuskavasse).

(24) Sotsiaalse ja majandusliku vastupidavuse ning Euroopa sotsiaalõiguste samba valdkonnas on kavas üle 40 algatuse. Selles vallas on peamiseks prioriteediks Taani ettevõtete ja tööhõive tugevdamine. Ettevõtete toetamise meetmed (2019. aasta riigipõhine soovitus teadusuuringute ja innovatsiooni kohta) hõlmavad ettevõtete toetamiseks ette nähtud rahaliste vahendite märkimisväärset suurendamist, ettevõtluspaketti ning reforme teadusuuringute ja innovatsiooniga seotud maksusoodustuste suurendamiseks (lisatud taaste- ja vastupidavuskavasse). Kavas pööratakse rohkelt tähelepanu tööhõivet toetavatele poliitikameetmetele, mille hulgas on üksikisiku tulumaksu reform, mitmed abisüsteemi ümberkorraldused, millega muudetakse alaliseks õigus saada haridustoetust 110 % ulatuses töötushüvitistest, ning reformid, millega parandatakse juurdepääsu rahvusvahelisele tööjõule. Kava sisaldab ka mitmeid algatusi, millega edendatakse võrdseid võimalusi ja tööturule juurdepääsu. Haridus- ja koolitusmeetmed

(2019. aasta riigipõhine soovitus) hõlmavad alg- ja kõrghariduse reforme ning investeeringuid kutsehariduse ning täiskasvanuhariduse täiustamiseks, eelkõige seoses rohepöördega (lisatud taaste- ja vastupidavuskavasse) (2023. aasta riigipõhine soovitus oskuste kohta). Kava sisaldab mitmeid algatusi, millega muudetakse töötingimusi õiglasemaks, näiteks reforme töökeskkonna parandamiseks. Kava sisaldab mitmeid sotsiaalkaitse ja sotsiaalse kaasamise algatusi, nagu lasteseaduse reform, millega suurendatakse laste õigusi, haigushüvitiste süsteemi lihtsustamine ja sotsiaalerandikaardi muutmine püsivaks alates 2025. aastast. Tervishoiu valdkonnas (2020. aasta riigipõhine soovitus) on kavas ette nähtud kohaliku tervishoiusüsteemi reform, millega parandada tervishoiutöötajate ja -ressursside jaotust Taanis, ning investeeringud psühhiaatriasse ja hädaabi- ja haiglataristusse. Seda täiendab puuetega inimeste olukorra parandamiseks tehtav pikaajalise hoolduse sektori reform ja töötajate koolitamine. Eluasememeetmed (2022. ja 2023. aasta riigipõhised soovitused) hõlmavad eluasememaksu reformi, mis jõustus 2024. aastal, ja investeeringuid sotsiaaleluruumidesse.

(25) Ühise energiajulgeoleku prioriteedi vallas sisaldab kava terve rea seotud meetmeid, mis kõik vastavad Taanile 2022. ja 2023. aastal taastuvenergia, energiataristu ja -võrkude kohta esitatud riigipõhistele soovitustele. Keskkonnahoidliku kütte kättesaadavuse ja kasutuselevõtu suurendamise meetmed hõlmavad investeeringuid kaugkütte kasutuselevõtu kiirendamiseks ja stiimuleid kodumajapidamistele minna gaasiküttelt üle keskkonnahoidlikule küttele (lisatud taaste- ja vastupidavuskavasse). Vähese CO_2 heitega ja kestlike kütuste vallas sisaldab kava investeeringuid, millega rajada 2030. aastaks 4–6 GW võimsusega elektrolüüsirajatisi, investeeringuid PtX-tehnoloogiasse, mida toetatakse REACT-EU ja õiglase ülemineku fondidest, ning kahte üleeuroopalist huvi pakkuvat tähtsat projekti vesiniku valdkonnas. Taastuvenergia tootmise suurendamise meetmed hõlmavad lubade andmise kiirendamist riikliku energiakriisi rakkerühma kaudu (lisatud taaste- ja vastupidavuskavasse), samuti investeeringuid, millega neljakordistada 2030. aastaks maismaal toodetava taastuvenergia hulka ning suurendada avamerel toodetava tuuleenergia hulka, rajades selleks kaks energiasaart. Neid täiendavad meetmed elektrisüsteemi vastupidavuse tugevdamiseks, näiteks võrgu laiendamine ja elektrivõrguettevõtjate raamistiku ajakohastamine. Tarneallikate mitmekesistamise meetmed, millega muu hulgas tuleb vähendada sõltuvust väljastpoolt liitu pärit fossiilkütustest, hõlmavad investeeringuid, millega suurendada ajutiselt Taani Põhjamerel asuvate gaasiväljade toodangut ning suurendada biogaasi tootmist.

(26) Ühise kaitsevõime prioriteedi vallas sisaldab Taani kava kaitse valdkonna kümneaastast raamlepingut 2024–2033, millega suurendatakse kaitsekulutusi kõnealusel perioodil 190 miljardi Taani krooni võrra (mis vastab keskmiselt 0,7 %-le 2023. aasta SKPst aastas). Lisaks on Taani eraldanud aastateks 2023–2028 Ukrainale sõjaliseks toetuseks üle 60 miljardi Taani krooni. Kokkuvõttes peaksid kaitsekulutused alates 2023. aastast kuni raamlepingu perioodi lõpuni ületama 2 % SKPst.

(27) Kavas antakse teavet kooskõla ja asjakohasel juhul täiendavuse kohta ühtekuuluvuspoliitika fondide ning Taani taaste- ja vastupidavuskavaga. Kavas on teavet mitme taaste- ja vastupidavuskavasse lisatud meetme kohta, mis aitavad kaasa rohe- ja digipöördele. Kavas mainitakse ka struktuurifondidest rahastatavaid meetmeid ja lisatakse taustateavet ühtekuuluvuspoliitika fondide ning ELi ühiseid prioriteete ja riigipõhiseid soovitusi käsitleva riikliku poliitika koostoime kohta.

(28) Kavaga aidatakse rahuldada Taani avaliku sektori investeerimisvajadusi, mis tulenevad ELi ühistest prioriteetidest. Õiglase rohe- ja digipöörde valdkonnas on Taani investeerimisvajadused seotud kohustusega vähendada 2030. aastaks kasvuhoonegaaside heidet 1990. aasta tasemega võrreldes 70 % ja saavutada 2045. aastaks kliimaneutraalsus. Kavas mainitakse ka tehisintellekti, digioskuste ja ettevõtete digiüleminekuga seotud investeerimisvajadusi. Sotsiaalse ja majandusliku vastupanuvõime vallas on investeerimisvajadused seotud muutuva demograafilise olukorra, tööhõive ja oskuste ning sotsiaalhoolekande valdkonnas avalike teenuste osutamisega. Energiajulgeolekuga seotud investeerimisvajadused puudutavad gaasi järkjärgulist kasutuselt kõrvaldamist, Venemaa gaasist sõltuvuse kaotamist ja raamistikku PtX-tehnoloogia ja muu uue tehnoloogia jaoks. Kaitse valdkonnas sisaldab kava kooskõlas NATO raames võetud kohustusega kaitsekulutuste suurendamist tasemele üle 2 % SKPst. Investeerimisvajadusi käsitlevat tabelit täiendab ulatuslik loetelu meetmetest, millega viiakse ellu ühiseid prioriteete.

Komisjoni hinnangu kokkuvõte

(29) Üldiselt on komisjon seisukohal, et Taani kava vastab määruse (EL) 2024/1263 nõuetele.

NÕUKOGU ÜLDINE JÄRELDUS

(30) Nõukogu tervitab Taani keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava ning leiab, et selle täielik rakendamine aitaks tagada riigi rahanduse usaldusväärsuse ja toetada valitsemissektori võla jätkusuutlikkust ning kestlikku ja kaasavat majanduskasvu.

(31) Nõukogu võtab teadmiseks kavale antud komisjoni hinnangu. Nõukogu kutsub siiski komisjoni üles esitama oma hinnangu tulevaste kavade kohta eri dokumendis eraldiseisvalt komisjoni soovitustest nõukogu soovituste kohta.

(32) Nõukogu võtab teadmiseks komisjoni hinnangu kavas esitatud netokulude kava ja peamiste makromajanduslike eelduste kohta, sealhulgas seoses komisjoni eelnevate suunistega, ning kava netokulude kava mõju valitsemissektori eelarvepuudujäägile ja võlale. Nõukogu võtab teadmiseks komisjoni hinnangu, et kuigi makromajanduslikud ja eelarve-eeldused erinevad mõnel juhul komisjoni eeldustest, sealhulgas ajakohastatud makromajanduslike ja eelarveandmete arvessevõtmiseks, on need üldiselt nõuetekohaselt põhjendatud ja nende aluseks on usaldusväärsed majanduslikud argumendid. Nõukogu võtab teadmiseks kava laiaulatusliku eelarvestrateegia ja väljavaateid ähvardavad riskid, mis võivad mõjutada makromajandusliku stsenaariumi ja selle aluseks olevate eelduste realiseerumist ning kava netokulude kava järgimist. Nõukogu väljendab heameelt eriti selle üle, et kava on arutatud parlamendis. Nõukogu märgib samuti, et geopoliitilised riskid võivad avaldada survet kaitsekulutustele.

(33) Nõukogu eeldab, et Taani on valmis oma eelarvestrateegiat vajaduse korral kohandama, et tagada netokulude kava järgimine. Nõukogu on otsustanud tähelepanelikult jälgida majanduse ja eelarve arengut, sealhulgas suundumusi, mis on aluseks kava stsenaariumile.

(34) Nõukogu leiab, et enne eelarvejärelevalve järgmist vooru on vaja täiendavaid arutelusid jõudmaks ühisele arusaamisele sellest, milline on netokulude kumulatiivsete kasvumäärade iga-aastase järelevalvega seotud mõju.

(35) Nõukogu võtab teadmiseks komisjoni kirjelduse reformide ning investeerimisvajaduste ja -kavatsuste kohta, millega lahendada Euroopa poolaasta raames kindlaks tehtud peamisi probleeme, ning rõhutab, kui oluline on tagada selliste reformide ja investeeringute elluviimine. Nõukogu hindab komisjoni esitatud aruannete põhjal selliseid reforme ja investeeringuid ning jälgib nende rakendamist Euroopa poolaasta raames.

(36) Nõukogu jääb ootama Taani iga-aastaseid eduaruandeid, mis sisaldavad eelkõige teavet nõukogu kehtestatud netokulude kava rakendamisel tehtud edusammude kohta ning laiemate reformide ja investeeringute elluviimise kohta Euroopa poolaasta raames.

(37) Nõukogu peaks kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikliga 17 Taanile soovitama kavas esitatud netokulude kava,

SOOVITAB Taanil teha järgmist.

1. Tagada, et netokulude kasv ei ületa käesoleva soovituse I lisas kehtestatud maksimummäära.

Brüssel, 21. jaanuar 2025

Nõukogu nimel

eesistuja

A. DOMAŃSKI

I LISA

Netokulude maksimaalsed kasvumäärad
(nominaalsed aastased ja kumulatiivsed kasvumäärad)

Taani

Aasta		2025	2026	2027	2028
Kasvumäär (%)	Aastane	5,0	5,7	3,8	2,9
	Kumulatiivne (*)	12,6	18,9	23,5	27,1

(*) Kumulatiivsed kasvumäärad arvutatakse võrdluses baasaastaga 2023. Kumulatiivseid kasvumäärasid kasutatakse kontrollikontol, et teha iga-aastast järelkontrolli nõuete täitmise üle.